

لطفاً به دریا نزدیک نشوید

مثل يك جمعه بازار آشفته و درهم و برهم هر چه بخواهي مي‌تواني سوا كني...

جام جم آنلاین: مثل يك جمعه بازار آشفته و درهم و برهم هر چه بخواهي مي‌تواني سوا كني؛ جعبه شكسته ميوه، لاستيك كهنه و پاره دوچرخه، گوني سوراخ‌سوراخ و پوسیده، عروسك بي‌سر، يك لنگه كتاني دهان بازكرده و حتي قوطي خالي اسپري و چند متر كيسه نايلوني كه آب شور دريا و نور خورشيد، لانه زنبوري‌شان كرده است.

مسافران نوروزي امسال هم مهمان جمعه بازارهاي پهن‌شده در سواحل كشور بودند همان‌هايي كه قبلا هم خودشان ديده بودند و هم از ديگران شنیده بودند كه قدم زدن بر لبه نقشه ايران چه در شمال و چه در جنوب مساوي است با رفتن فيلترهاي سيگار رها شده در ساحل لاي انگشتان پا و بریدن پوست و گوشت بدن با شيشه خرده‌هاي خزیده زیر شن و ماسه‌ها و ضربه‌دیدن استخوان‌ها با بلوك‌هاي سيماني بلاتكليف و سرگردان در ساحل و چند متری آن طرف‌تر درون آب.

آنها كه امسال و سال‌هاي قبل به شهر ساحلي چابكسر سفر كرده‌اند ماجراي ساحل پوشیده از زباله را خوب مي‌دانند مسافران منطقه فرج‌آباد چالوس هم همين طور هر چند آنها علاوه بر زباله‌هايي كه همه در همه جا مي‌بينند بايد مشقت حضور در ساحلي پر از حيوانات اهلي و فضولاتي كه ساحل را تسخير كرده را نيز تحمل كنند. اوضاع در ساحل انزلي و فریدونكنار و آستارا و گرگان و ساري هم بهتر از اين نيست. در آستارا بايد به جاي دیدن آب‌هاي خوشرنگ و موج دريا خرده‌چوب‌ها و خار و خاشاكي را دید كه مرغ‌هاي خانگي مردم محله آنها را مي‌جورند تا بلکه از لابه‌لايشان دانه‌اي براي خوردن پيدا كنند.

ساحل شهر رامسر هم در تسخير زباله‌ها و مردم زباله‌سازي است كه از پوست‌هاي ظريف تخمه گرفته تا ته‌مانده‌هاي بزرگ هندوانه را لاي سنگ‌چين‌هاي لب ساحل مي‌ريزند و اگر ته‌سيگاري هم داشته باشند همان جا پرت مي‌كنند و مي‌روند. سواحل نور هم داستان خودش را دارد ولي نتيجه هماني است كه در تمام خطوط ساحلي 700 كيلومتری متعلق به ايران در شمال اتفاق افتاده و همچنان مي‌افتد.

جنوب هم زباله، اما كمتر

از 7 استان ساحلي ايران 4 تاي آن در سواحل خليج فارس و دريائي عمان قرار دارد. سواحل جنوب اگر چه براي مسافران جذابيت كمترى نسبت به سواحل خزر دارد، اما با اين حال آنها هم طعم زباله را چشیده‌اند. سواحل بوشهر و بندرعباس اين مساله را خوب مي‌دانند در قشم هم هر جا پاي مردم به ساحل دريا رسیده زباله‌ها هم پشت سرشان آمده است حتي نهال‌هاي لاغر حرا كه در برخي نقاط تازه جان گرفته‌اند كيسه‌هاي نايلوني پيچیده‌اي دور گردنشان دارند كه اگر موج كمی سنگين شود و تکه‌هاي سيماني جابخوش كرده در لابه‌لايشان نيز جابه‌جا شود آن وقت تنه‌هاي نحيفشان زیر آوارهاي سيماني مي‌ماند و كيسه‌ها گلوي نهال‌ها را دودستي فشار مي‌دهند.

نکته: گفته مي‌شود در بيشتر ماهي‌هاي خوراكي دريائي خزر بيش از 400 نوع انگل وجود دارد كه مانع رشد و افزايش وزن آنها مي‌شود

وقتي مسافري در استان سيستان و بلوچستان از كنارك به سمت چابهار برود حتما اين صحنه‌ها يا مشابه آنها را خواهد دید. اين منطقه روزي جز بيابان چيزي نداشته اما چند سالي است درختچه‌هاي كهور و بوته‌هاي پانيكوم و سمر جاي شن‌هاي روان خيز برداشته تا لب ساحل را گرفته‌اند. با اين حال زباله‌هاي ريز و درشت بلاي جان اين پوشش گياهي شده از تورهاي ماهيگيري مستعمل كه به پاي درختچه‌ها پيچیده‌اند گرفته تا انواع بطري‌هاي پلاستيكي، پارچه و گوني‌هاي كهنه، لاستيك، كاغذ، كارتن و آهن‌پاره‌هايي كه بر ساحل چنبره انداخته‌اند و آفتاب مي‌گيرند.

ما ميكروب پخش مي‌كنيم آنها نفت

خزر و خليج فارس با نفت آلوده شده‌اند؛ كشورهاي همسايه ايران در شمال و جنوب عامل بيشتر اين آلودگي‌ها هستند با اين تفاوت كه اوضاع خليج فارس بحراني‌تر از خزر است.

آلودگي نفتي هميشه در خليج فارس وجود داشته است، حجم تردد نفتكش‌ها در اين خليج بالاست ضمن آن كه عمليات اكتشاف و استخراج و ورود فاضلاب‌هاي حاوي مواد نفتي به آن هميشه ترس از بحراني‌شدن اوضاع را در دل‌ها ايجاد مي‌كند. خليج فارس تا به

حال چند بحران نفتی را نیز پشت سر گذاشته که به آتش کشیدن بیش از 700 حلقه چاه نفت کویت و به آتش کشیدن چاه‌های نوروز (هر دو توسط عراق) در کنار نفتکش عظیم سون بونگ که آن هم توسط عراق منفجر شد از به یادماندنی‌ترین این بحران‌هاست.

موضوع ورود فاضلاب‌های خانگی و صنعتی و کشاورزی به خلیج فارس هم جدی است، اما نه به جدیت آلودگی‌های خزر. خزر حالا از فاضلاب‌ها انباشته شده تا جایی که مسوولان حفاظت از محیط‌زیست کشورمان نیز خودشان سهم ایران از ایجاد آلودگی‌های میکروبی خزر را بیشتر از 4 همسایه دیگر این دریا می‌دانند. البته نه این‌که کشورهای شمالی خزر مسبب آلودگی میکروبی در این دریا نباشند چون گفته می‌شود این کشورها فاضلاب‌هایشان را از طریق رود ولگا به خزر می‌ریزند. با این حال آلودگی‌های میکروبی از هر سمت خزر که به این دریاچه تحمیل شده باشد مهم این است که ذخایر بیولوژیکی این دریا در خطر است.

طبق گفته مسوولان سازمان حفاظت محیط‌زیست کشور در بیشتر ماهی‌های خوراکی دریای خزر بیش از 400 نوع انگل وجود دارد یعنی انگل‌هایی که اگر چه قابل انتقال به انسان نیستند اما مانع رشد ماهی‌ها می‌شوند به طوری که اگر یک ماهی در 6 ماه قرار است به یک و نیم کیلوگرم برسد وزنش از 450 گرم بیشتر نخواهد شد.

سواحل، ثروت بومی‌ها

سواحل ایران دست‌کمی از گنج ندارد. بومی‌های ساحل‌نشین هم نمی‌دانند روی گنج خوابیده‌اند. اگر فاضلاب‌های خانگی و صنعتی و کشاورزی از سواحل، راه دریاها را پیش می‌گیرند تقصیر مردم بومی نیست چون تصفیه‌خانه‌های فاضلاب را افراد دیگری باید راه بیندازند اما این‌که سواحل شمال و جنوب از زباله پر شده‌اند تا حدی تقصیر بومی‌هاست. آنها می‌توانند جلوی زباله‌پراکنی گردشگران را بگیرند و نگذارند مسافران به گنج‌شان لطمه بزنند اما این نیزخودش نیازمند فرهنگ‌سازی است، محتاج این‌که مردم محلی باور کنند همه عواید ساحل متعلق به آنهاست که این نیز به دست نمی‌آید مگر این‌که سواحل از این انزوای غریبانه درآیند و به مکان‌هایی طبیعی برای کسب درآمد مردم ساحل‌نشین و فضاهایی برای تفریح سالم مسافران بدل شوند.

آوید طالبیان / گروه جامعه